

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

Kanonoki kinevezések.

Öröm és meglepés tölti el szívünket, midőn az apostoli király kegye folytán egyházmegyénk papságát oly kitüntetés érte, a mely méltán öröme lesz azoknak, a kiket közvetlenül ért és meglepést szerez az egész egyházmegyében, hogy a választás olyanokra esett, a kik buzgó és ernyedetlen működésükkel egy egyházunknak, mint hazánknak csak hasznos szolgálatokat tettek.

Károly János nagyprépostnak címzetes püspökké való kinevezéséről már megemlékeztünk s tolmácsai voltunk annak az őszinte örömmek, melyet a kedves hír nemcsak városunkban, de megyeszerte is okozott.

A második, kit az apostoli király kegye nagyobb kitüntetésben részesített, a jó *Krencz Ignác* kanonok, a ki méltán kiérdemelte ezt a rája nézve igazán jellemző jelzést, a melyet mindenki a szíve szerint szokott neki megadni. Az egyházmegye papsága, majdnem egy egész generáció az ő atyai vezetése, az ő védő szárnyai alatt készült jövendő hivatására. Az ő életszentsége, a tanításban való bölcsesége, melylyel az ő egyébként száraz tárgyát nemcsak az ész, de a szív számára is kellemessé tudta tenni, de különösen

az ő igazi atyai jó szíve, a melyhez mindenki bizalommal és szeretettel közeledhetett, mert csak szeretetet és jóakaratot kapott viszonzásul; mindezek a jó tulajdonságok oly kedvessé tették őt tanítványai szemében, hogy a Felség kegye csak őszinte és rég várt örömet szerzett. Most természetesen meg fog válni a régi, kedves háztól, a hol annyi örömet szerzett másoknak és annyi szeretetet kapott viszonzásul. Őszinte szívvel kívánjuk, hogy sokáig legyen részese annak a tiszteletnek, a melylyel minden ismerője, úgy a papság, mint a világiak szívesen adóznak neki.

Posits Mihály, perkátai esperes-plebánosnak a legifjabb mester-kanonokságot juttatta a király kegye. Tudjuk nagyon jól, hogy sok érdemes egyházi férfiú igényt tartott e szép kitüntetésre, de azt, hogy a Felség kegye igazi érdemet jutalmazott, csak azok fogják tagadni, a kik Positsot vagy nem ismerik, vagy az egyház igazi érdekeit nem ismerve, ismerni nem akarva, nem tudják méltányolni azokat a nagy szolgálatokat, a melyeket az új kanonok egyházának, illetőleg hazájának tett. Posits Mihály a papságnak abba az osztályába tartozott, a mely megérti az új kor hívó szavát, azokat az eszméket, a melyek a mai társadalmat mozgatják, az életbe nyult és a szociális élet sebeinek orvoslá-

sára fordította erejének nagy részét. A modern társadalmi intézmények az ő plebániája területén már az első időben szíves fogadtatásra találtak.

A perkátai keresztény fogyasztási szövetkezet, a kath. kör, a takarékmagtár, mind megannyi rugó az ő kezében, a melylyel az erkölcsi és anyagi romlás felé közeledő népet az anyagi és erkölcsi restauráció felé segítette. S ő maga csinálta valamennyit, maga fáradozott legelőbb az ő fönntartásán és fölvirágoztatásán. Ugy, hogy, ha elfelednék a perkátaiak Posits Mihály nevét, azok a művek, melyeket létesített, mindennél kiáltóbban beszélnének.

De nemcsak a modern szellem ezen agilitása volt meg az ő lelkében, hanem a mély tudománya, a szakképzettség is, a mely az egyház tanainak avatott mestérévé tette, a mely a tanári katedrára ültette, s most, midőn otthagya a lelképásztorkodás nehéz munkáját, ismét alkalmassá fogja tenni arra, hogy a papnevelde igazgatója s annak egyszerűmind jeles képzettségű tanára is lehessen. Örömmel üdvözlöljük őt a központban s meg vagyunk győződve, hogy a modern keresztény szellem, mely nemcsak a templomban kíván hangoztatni, hanem az élet nehézségei közé is be kíván vonulni, nemcsak támogatót, hanem lelkes és avatott vezetőt is fog kapni Posits Mihály személyében.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Óvakodjunk a zsebtolvajoktól!

Ezt a felírást lépten-nyomon olvashatjuk Budapesten: vasuti állomásoknál, sétatereken, sőt helylyel-közzel templomokban is.

— Ugyan mire való a rendőrségnek ez a túlságos elővigyázata? — kérdezhetné az idegen. Pedig hát nem túlságos elővigyázat, mint azt az alábbi példákban világosan látni fogjuk.

A rendőrség egymásután valami tizszer zsebmetszésen ért egy vén, megatalkodott gonosztevőt. Most ismét a kapitány elé került.

— Nem szégyelli magát — dörög rá a kapitány — a maga korában már komolyabban kellene gondolkoznia!

— Bocsnát, kapitány ur, én a zsebmetszéssel soha fel nem hagyhatok, mert az az én tanult művészetem.

— Menjen a pokolba ördögi művészetével. — Ha nem hiszi, kapitány ur, hogy a zsebmetszés igazi művészet, készségesen bebizonyítom. Holnap reggel nyolc órákor sétáljon egy párszor végig a folyosón, de vigyázzon az aranyórájára, mert én azt el fogom lopni.

A kapitány pusztá kíváncsiságból is ráállt a zsebmetsző ajánlatára s aranyóráját jól odaerősítette a mellényzsebéhez.

Másnap reggel, mikor a folyosón sétált,

észrevette, hogy a vén gonosztevő kis távolságban követi.

— Jó reggelt kapitány ur, — üdvözlél őt valamely ismerőse.

A kapitány a köszöntés viszonzására lapjához nyúlt s ez a mozdulata már elegendő volt arra, hogy a kitanult zsebmetsző elkaparítsa az aranyóráját.

— Tessék, kapitány ur — szólt vigyorogva a vén gonosztevő — máskor jobban vigyázzon az órájára.

Egy jogász barátomtól is hallottam hasonló történetet.

Ő, mint afféle fiatalember, hónapos szobában lakott, hozzá hasonló koru, igen elegáns ifju urral. Jogász barátom csak annyit tudott erről az ifju urról, hogy tanulmányai hirdelen félbeszakadtak és hogy az ifju urnak — mindig van pénze, sok, igen sok pénze.

— De vajjon kitől szerzi ez az én lakótársam azt a rengeteg sok pénzt? — gondolta magában jogász barátom, hiszen hivatala, vagy más jövődelmi forrása nincsen; utalványt pedig sohasem kap a postán.

Nemsokára kitudódott.

Az újságok hirdették, hogy ezen és ezen a napon előkelő idegenek jönnek Budapestre, hogy székesszékfővárosunk nevezetességeit meglekintsék. Fogadásukra a rengetegpénzü fiatal ur is elment.

Egyszer csak jön haza lelekszaka dva s egy csomó bankjegyet gyömöszöl jogász barátom belső zsebébe.

— Mi történt magával, hogy így fel van izgatva s mit akar ezzel a sok pénzzel?

— Csak tegye el valahová, mert hátha nyomomban vannak!

Később aztán megvallotta, hogy biz ő zsebmetszéssel foglalkozik s most kicsi híja, hogy a rendőrség kezébe nem került.

Az esetet a pénzes fiatal ur szobaasszonya is megtudta.

— Azt szeretném én látni — szólott a szobaasszony — hogy valaki az én zsemből kilopja a pénztárcámat.

— Én pedig nagyon ajánlom, — válaszolt a zsebmetsző, — hogy ma mikor a vásárcsarnokba megy, vigyázzon a pénzére!

Az asszony nagyon vigyázott s folyton háttal volt a szemé, hogy valaki utána ne lopózzék.

Egyszer csak tűzvörös szakállú uri ember jön az asszonysággal szemközt s „véletlenül” meglöki könyökével a semmi rosszat sem sejtő asszonyt.

— Pardon, — kiált a vörös pofaszakáll tulajdonosa s ezzel tovább iramodik.

Az asszony meg halad a vásárcsarnok felé, folyton arra ügyelve, hogy az ő pénzes szoba-ura nem jön-e utána.

A vásárcsarnokban aztán összevásárolt ezt-azt és éppen fizetni akar, de rémületére nem találja a pénztárcáját.

— Szent Isten, ellopták a pénztárcámat — kiáltott megrémülve a szegény asszony.

Othon azonban megvigasztalótt. Pénzes szoba-ura, mikor a vesztés asszonyság haza ért, éppen mosta arcáról az enyvét, melylyel a vörös

Az új kanonok életrajzát a következőkben foglaljuk össze:

1848-ban, november 20-án született Iháros somogy megyei községben, jómódu földmives családtól. Bátyjai mellett csakhamar kitűnt esszéje s értelmességével, s züllei felvittek Nagy-Kanizsára a piaristák gimnáziumába, hol *Wlassics Gyula* mostani vallás- és közoktatásügyi miniszterrel négy éven keresztül küzdött az elsőségért. Elvégezvén a kis gimnáziumot, Pécsre ment tanulmányait folytatni, hol tanárainak kedvence, társainak példaképe volt. Egerben tette le az érettségi jeles eredményeivel. 1872-ben Jekelfalusi püspök felvette kispapjai közé s a tehetséges ifjút a bécsi Pázmáneumba küldte, a katonai ügy miatt azonban a IV-ed évet a budapesti központi szemináriumban kellett végeznie. Tanulmányait azonban ezzel még nem végezte be. 1876. július 2-án pappá szenteltetvén, alig három hónapi káplánkodás után Dulánszky Nándor, akkor fehérvári püspök tanulmányait folytatására a bécsi Augustineumba küldte, hol a boldog emlékü Steiner püspök szellemi és lelki igazgatása mellett három évet töltött, mielőtt azonban utolsó szigorlatát letehetné volna az egyházmegyének is szüksége volt e tehetséges papjára, 1879-ben Pauer püspök visszahívta, hogy egyik legszebb, de legnehezebb állást bizza rá, t. i. az egyházmegye leendő papjainak lelki kiképzését. Mint lelkiigazgató és a theológián a Biblicum tanára egy időben működött egyházmegyénk két kitudó papjával, Szuborics Jenő és Krencz Ignác kanonokokkal. Tanítványai és növendékei mindig a legnagyobb szeretettel csüngtek rajta. 1882-ben Prosynodalis Examinator lett; de Fehérvárról még csak egy évet töltött.

1883-ban Galgóczy Ferenc megbetegedvén, a perkátai plebániáról lemondott és Győry Teréz grófnő, a plebánia kegyura, Posits Mihályt jelölte. Nehezen tudott megválni a lelkiigazgatói állástól és a kathedrától, de végre is engedve a kegyur óhajának, 1883. áprilisában elfoglalta plebániáját. Ez időtől fogva egész mostanáig e plebániát kormányozta ugyanolyan lelkesedéssel, tapintattal és bölcsességgel, mint működött előző éveiben a szemináriumban. Perkátának vadságáról messze ismert népet, amennyire csak lehetséges, megszelídítette, szereteteket megnyerte, készséges tanácsadójuk és segítőkük volt úgy, hogy bár jól megérdemelt kitüntetésének mindnyájan örvendének, érezve a nagy veszteséget, távozását mélyen fájlalják.

Az ő mindig tenni vágyó, agilis lelke nem elégedett meg szorosan vett lelkipásztori kötelessé-

gének teljesítésével; a reá bízott híveknek igazi atyja akart és tudott lenni legelőször is virágzó *Katholikus Kör*t alakított, hol a község színéjára mind együtt van, majd a Katholikus Körnek *takarékmağlárt*, melynek alapját Győry Teréz grófnő vetette meg 180 méter gabonájával, utána legtöbbet adott ő maga, majd a tehetősebb gazdák, úgy, hogy jelenleg 160 métermázsza gabonája van, mi elég tekintélyes összeget tesz ki. Ezután ugyancsak a Katholikus kör keretében *Temelkezési Egyletet*, majd *Keresztény Fogyasztási Szövetkezetet* alakított s mindezen szociális intézményeknek nemcsak elnöke, hanem intézője, igazán éltető lelke volt. Nem egyszer megtörtént, hogy főként vasárnaponként 3-4 választmányi vagy közgyűlést vezetett és nem fáradt ki, nem keresett pihenést. Legkedvesebb helye a Kath. Kör volt, hol hívei között két-három óráig is elidőzött s a kör tagjai soha sem távoztak el anélkül, hogy tőle valami hasznos dolgot ne tanultak volna.

Theologiai tudása, természettudományi, földtani, csillagászati, földrajzi, történelmi ismereteit mindannyiszor megbámulták, nemcsak egyszerű hallgatói, hanem a műveltebbek is. Nagy műveltségét s képzettségét főleg annak köszönheti, hogy sohasem hanyúl; könyvtárában a legjobb munkák felfalálhatók, melyeket folyton tanulmányoz, s a mit egyszer elolvasott, azt mondhatni, sohasem felejtí el. Személyesen ismeri minden egyes hívét, azok gyermekeit, életmódjukat, családi összeköttetésüket, vagyoni állapotukat, hibáikat, érényeket, szóval mindazt, ami a sikeres lelkipásztorkodáshoz elengedhetlenül szükséges.

Szeretétét mindig leginkább tudta éreztetni káplánjaival, kik a házba való lépésük első pillanatában érezték, hogy benne atyát találtak. Összesen tíz káplánja volt, kik között bizonyára voltak különböző természetűek, de soha egygyel sem volt összekocanása, soha egyhez sem egy rossz szava. Káplánjaiban mindig megbecsülte a paptársat, buzgóságát fokozta s ha kellett, fiatalos hevét a kellő mederbe tudta szorítani. Bár nagy képzettségénél fogva nem igen szorult tanácsra, segítségre, mégis mindent közölt és megbeszélt káplánjaival s velők összefogva, közös erővel haladt a cél felé. Magától minden érdemet elhárítva, káplánját dicsérte, ő reájuk tolt az érdemet.

Lelekipásztorkodása mellett szívesen és nagy kedvvel gazdálkodik, a ki a földből és az állattenyésztésből is tud annyit produkálni, a mennyit csak lehet.

Kitüntetését soha sem keresett, a mostani stallum betöltésénél is, midőn neve kombinációba

jött, csaknem ő volt az egyházmegyében az utolsó, ki erről értesült s még ekkor sem fordult senkihez protekcióért.

A két tiszteletbeli kanonok kinevezése — meg vagyunk győződve — szintén mindenütt örömet fog okozni s velük régi és nagy érdemeket jutalmazott meg a király kegye.

A fenti kinevezésekre vonatkozó királyi kázirat szószerinti szövegét a következőkben adjuk:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Károly János székesfejérvári nagyprépostot drivesti címzetes püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1902. június hó 10-én.

Ferencz József s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a székesfejérvári székeskáptalanban Kuti Márton éneklő kanonoknak az olvasó, Komáromy Károly ör-kanonoknak az éneklő, Mayer Károly székesegyházi főesperesnek az ör-kanonokságra, Szuborics Jenő budai főesperesnek a székesegyházi, Krencz Ignác idősb mesterkanonoknak a budai főesperességre és Gremesperger István ifjabb mesterkanonoknak az idősb mesterkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő mesterkanonokságot Posits Mihály perkátai esperes-plebánosnak adományozom

Kelt Bécsben, 1902. június hó 13-án.

Ferencz József s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Vallás és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Krencz Ignác székesfejérvári kanonok és papnevelő intézeti igazgatónak a Szent Mihály arkan-gyalról nevezett bátai címzetes apátságot adományozom

Kelt Bécsben, 1902. évi július 10-én.

Ferencz József s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

poszszakállat felragasztotta. Mert ő volt, aki meg-lökte könyökével az asszonyt s ezalatt pénztár-cáját is magához kaparintotta. Most az egyszer azonban visszaadta az erszényt s csak annyit mondott szobaasszonyának:

— Måskor jobban vigyázzon a pénzére, mert ismét el találja vesztieni.

A budapesti Népszínház leglátványosabb darabjai közé tartozik a *Sötét lüök*, angol eredetű szindarab (Darc Secret).

Egyik jelenet angol tolvajiskolat mutat be a színház közönségének.

A vén tolvajmester egyenkint oktatja tanítványait, a tolvajnövédeket arra, hogy mint kaparinthatják magukhoz a járókelők óráját, pénzes tárcáját, nyakékességét és a többi.

Egy másik jelenetben a kiképzett tolvaj-növendékek vizsgát tesznek. Nagy vásár képe tárul szemünk elé, s a vén tolvajmester is meg-jelenik, növendékeivel együtt, hogy saját szemel-vel győződjék meg tanítványainak ügyességéről.

— Majd meglátom, — szól atyailag biztató hangon, — ki lesz a legügyesebb? Remélem, nem veszett kárba az a sok drága idő, melyet kiképzésetekre fordítottam. Aki legéletrevalóbbnak bizonyítja be magát, jutalomban fog részesülni.

Ez atyai buzdításra aztán a reményteljes csemeték szétözlönlének a vásár tarkán hullámzó tömegében s mindegyik arra törekszik, hogy mesterének meglegedésére operáljon.

Egyik órát hoz, ügyességének bebizonyítá-sára, az érdemes férfulhoz. A másik csak a lán-cot tudta elcsipni. A többiek is — ki erszény-

nyel, ki gyűrűvel, vagy legalább egy selyem zsebkeendővel — igyekeznek kedvében jární a tolvajmesternek . . .

Lám némely szindarab milyen tetszetős köntösbe tudja öltöztetni a tolvajlás gaszgát is!

A haza bölcséről nagyon sok érdekes dolgot beszélnek. Fele igaz, fele nem. Róla hallot-tam a következő zseb-operációt is, melynek le-hetőségében, a már eddig hallottak után sem szabad kételkednünk.

Deák Ferenc egy izben háromezer forinttól duzzadó erszénnyel hazafelé ballagott. Az erszény kabátjának belső zsebében volt s némilleg kidomborította.

Ez a domborulat szemet szurt valamely zsebmetszőnek s csak pillanat műve volt a ka-bátot és zsebet éles késével felhasítani.

Deák Ferenc csak otthon vette észre a végzetes operációt, s azonnal a rendőrségre futott. Itt kitudakolták tőle, milyen volt a erszény, milyen színű volt a bélése és milyen bankje-gyekből állott az a 3000 forint?

A rendőrség „bámulatos életrevalósága” folytán a haza bölcsé másnap reggel meglapta duzzadt erszényét.

Deák Ferenc pedig mikor egy hét mulva nézgette kimetszeti kabátját, s azon gondolo-gzott, hogy tán meg kellene csináltatni, valamely súlyos tárgyat érzett a kabát alján.

A tárcája volt. Mikor a zsebmetsző hirtelen megoperálta a kabátot, kitalálta vágni a zseb alját is s a tárcá ezen a nyíláson lecsuszott a kabát alsó részébe,

honnan már a tolvaj sem tudta kézhez kaparintani.

. . . Denikve, Deák Ferencnek 6000 for-intja lett a 3000 ezer helyett.

Még egyet. A gótikus templom egyik sötét zugában ájtatosan — kezeit összekulcsolva imádkozik egy asszony. Mellette elegáns urnó pörgeti a rózsafüzért. Az urnó felsőhajt:

— Miért nem tudok én is ilyen ájtatosan imádkozni?!

Közben a persely csilingelő hangja közele-dik a templom sötét zugához.

Az ájtatos asszony felkel és eltávozik. Az elegáns urnó zsebébe nyul, hogy pár krajcárt tegyen a pörsölybe. De nagy rémületére azt tapasztalja, hogy jól tömött tárcája elveszett.

— De ki vihette el — sopánkodik magá-ban — tán csak nem az az „ájtatos” asszony?!

Pedig igen. Annak az ájtatos asszonynak imára kul-csolt kezei utánzatok voltak s mig ezekkel imádkozni látszott, a valódi husból és vérből való gonosz kezeivel, bő köpenye alatt, a szomszédja zsebében kotorászott.

Tehát még a templomban is tanácsos óva-kodni a zsebtolvajoktól. S különösen Budapestre ránduló vidékieknek nem győzőm eléggé szívére kötni ez óvatosságra intó mondatát:

— Óvakodjunk a zsebtolvajoktól!

Deák Antal.

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Belemay István* velencei plebánost és *Magdiés István* ettyeki esperes-plebánost a székesfejérvári székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjaivá ki-nevezem.

Kelt Bécsben, 1902. évi június 13-án.

Ferencz József s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

A kivándorlási kongresszus szives ügyelmébe.

Szombaton és vasárnap Siófokon összeül a *Dunántúli kivándorlási kongresszus*, hogy tanácskozásokat folytasson azon szomorú jelenség fölött, a mely hazánkat egy új népvándorlás színhelyévé tette.

Mi azt hisszük és nincs okunk benne kételkedni, hogy a kongresszus komoly igyekezettel fogja tárgyalni ezt a súlyos társadalmi bajt — és nem kételkedünk abban sem, hogy a kongresszus komoly szándékkal törekszik annak a tátongó, nyitott sebnek az orvoslásán, a mely minden jó magyar ember szívének fájdalmat okoz.

A síkföldi, jó buzában, tüzes borban bővelkedő Fejérmegyében is megindult az a szomorú vándorlás, a mely Amerika felé veszi útját s az operenciás tengeren túl úzi, kergeti a hűtlenné lett szerencsét. Különösen megyénk északi részén ritkult meg a lakosok száma, van olyan község, a melynek lakói 20 esztendő lefolyása alatt felerészben Amerikába vándoroltak.

Személyes tapasztalataink alapján győződünk meg Bakony-Sárkány község lakosságának kivándorlásáról, illetőleg a kivándorlás okairól. Tudomásunk szerint nincs község Fejérmegyében, a melynek lakossága nagyobb tömegben szaporította volna a kivándorlók számát, mint Bakony-Sárkány. Épen azért érdekesnek és fontosnak találtuk, hogy a saját, kiutazásaink alapján szerzett meggyőződéseink szerint nyújtsunk ezen szerencsétlen község szomorú sorsáról tárgyilagossá, igazságos képet, rámutatván azokra az intézményekre és emberekre, a kik ezen virágzó község sirját megánsi segítettek.

Bakony-Sárkány lakói századok óta lakták a Vértes nyulványait Moór fölött megyénk északnyugati csucsán. Földeik, melyeket apáik nagy szorgalommal műveltek, még nem is nagyon régen tevényei erdei föld valának s ugy szántóföldnek, mint földművelésre kiválóan alkalmasak voltak. Lakói mint kiválóan szorgalmas és munkás nép a vallásosság és takarékoság dúsán kamatozó erényei által oly szerencsés vagyoni jólétre tettek szert, a melyhez több hasonló megyénkben alig akadt. Még az egyszerűbb sorsu emberek közt is akadt akárhány, a ki a ládafiában 3—400 forint megtakarított pénzt rejtegetett.

Talán épen ez a vagyoni jólét képezte kiindulási pontját annak a szerencsétlen pusztulásnak, a mely 20 esztendő alatt a lakók felét az új világba űzte. 1872-ben ugyanis Báró Miske Imre adósságai alatt roskadozva, kénytelen volt megválni ősei birtokainak egyik részétől, a mely Bakony-Sárkány felé esett. A sárkányiak — a kik lassan elszaporodván — úgylis szűknek találták apáik földjét, belevágták fejszéjüket a nagy fába s a szomszédos negyedórányira felvő, — Komárommegyéhez tartozó Kethely lakosaival szövetekezve elhatározták, hogy az 1800 holdnyi területet instrukcióval, gazdasági épületekkel együtt megveszik, egymásközt fölosztják s fokozatosan törlesztetni fogják. A bécsi Leder-bank, a Miske

báló hitelezője volt, a két községgel kötött üzleti lebonnyolítását csakhamar a *Székesfejérvári Takarékpénztárra* ruházta. A vételár körülbelül 285.000 frtra rugott, melyből Sárkány és Kethely azonnal törlesztettek 30.000 frtot; a fennmaradt 255.000 frtnyi tartozást pedig rátáblázták a két község lakosainak új és régi birtokaira s elvállalták a köteleességet, hogy a félévénként előre fizetendő 8 $\frac{1}{2}$ -os kamatot, valamint a tőkét pontosan törlesztetni fogják. Mindkét község lakossága felelősséget vállalt egymásért s a fizetést az egyes adósok nem külön-külön, hanem megbízottaik által szolgáltatták be a takarékpénztár pénztárához.

Tíz esztendeig minden rendben ment, a fizetési kötelezettségeknek úgyszólván kivétel nélkül pontosan megfeleleltek. 1883-ban azonban többen akadtak olyanok, a kik a fizetésben elmaradtak. A megbízottak kérvényt nyújtottak be a takarékpénztár igazgatóságához, hogy azok ellen, a kik köteleességeiknek megfelelni nem tudnak, vagy nem akarnak, indítsák meg az árverési eljárást, nehogy — egymásért levén felelősek — esetleg az ártatlan szenvedjen a hanyag, vagy vétkes helyett. A takarékpénztár azonban nem hederített erre a kérelemre, hanem három esztendő után kijelölte egyik-másiknak oly értékű vagyonát, a melyből a hiányzó kamat-összeg kikerült s ha pontos fizető volt addig, ha nem, irgalom nélkül elárvereztette. Elárvereztették az illetők természet és ingóságait is, a melyeknek kezelését aztán *Göde*, sárkányi jegyző (azóta lopás miatt elcsapták) gondjaira bízták, a ki ezen sáfarkodásért 600 frtot kapott. Természetes, hogy ennek az irgalom nélküli való és kegyetlen eljárásnak nyomán mély elkeseredés fakadt, a mit növelt az a körülmény is, hogy a befolyt pénzről való elszámolás a pénztintézet következetesen megtagadta. Hiába kértek, hiába fenyegettek, kérésük sikertelen maradt!

(Folyt. köv.)

ÜJDONSÁGOK.

— **Bérmálás.** Budafoknak jutott a szerencse, hogy a nyár előtti utolsó bérmaut alkalmával falai között tisztelhetne megyés püspökünket. Ki is tett magáért a nemes község lakossága s oly fényt fejtett ki, a melynek emléke feledhetetlen fog lenni a késő utódok előtt is.

Ó Méltósága a reggeli személy vonattal indult székvárosából és Budafoki állomáson fogadta a község összegyűlt lakosságának tisztelegését. Geréby főszolgabíró, valamint Budafok község főjegyzője remek beszédben üdvözölték a püspököt, a ki meghatva válaszolt s megindult a menet a zászlókkal, és virágokkal feldíszített utcákon a plebánia felé. A menet élén 34 tagu lovas banderium lovagolt a melyet *Kriszt* volt huszárhadnagy vezetett. A banderium minden tagja lobogós csikós inget, gatyát és piros mellényt viselt s az ügyes szervező csupa lóratermett végzett huszárokból állította össze. Utánuk a főszolgabíró fogata majd a megyés püspök hintaja, utánuk pedig a fogatok szinté beláthatatlan sora következett. A plebániánál *Kereskényi Gyula* erdi esperes-plebános a környékbeli papsággal üdvözölte a püspököt, a ki rövidre rá a templomba vonult s miután a papság segédkezésével ünnepélyes nagymisét mondott-előbb magyarul, majd németül prédikált

és megkezdte a szentség kiszolgáltatását. Fél 1-kor, a leánykák megbérmálása után félbeszakította a bérmálást, a plebánián reggelizett, majd folytatta a szent ténykedést, a mely egész $\frac{1}{2}$ 4-ig tartott. Összesen 1230 bérmálandónak osztotta ki a szentséget. Ezután a plebánián fogadta a küldöttségeket, a kath. hitközséget, a zsidó hitközség küldöttségét, a politikai községet majd Francois pezsgőgyáros élén a dalárdát. A püspök tiszteletére megjelent *Bencsly Ferenc* főispán, Pest vármegye alispánja, főügyésze stb. Ebéd után a melyen összesen 28-an vettek részt, s a mely alatt a budafoki dalárda Föglein főtanító vezetésével meglepő precitizással szebbnél-szebb énekeket adott elő a püspök barátságos beszélgetésében egészen lekötölte a maga számára vendégeit. A Budapestről 8 órakor induló vonattal a mely ez alkalommal kivételesen megállt Budafokon — a püspök visszajött székvárosába. A lovas banderium, hosszú kocsisor kísérte utjában, a koci utját virággal hintették be és szívélyes meleg bucsuzás után váltak meg tőle.

— **Egyházi kinevezések.** Dr. *Városvy Gyula* megyéspüspök *Alaghy Dezső* városi tanácsost, *Mészáros Amand* előszállási cist. rendi plebánost, *K. Horváth István* fejérvári belvárosi plebánost és *Gudenusz Ervin* báró theol. tanárt és papneveldéi lelkiigazgatót szentszéki ülnökké; továbbá *Mészáros Amandot* a székesfejérvári alsóesperesi kerület-egyházmegei tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **A ciszterci rend köréből.** A helybeli ciszterci rendházban a következő változások állnak be: Hamzus Gellért 35 évi tanárkodás után nyugalmába vonul. A közszeretiben álló tanártovábbra is városunkban marad. Dr. Molnár Samu és Kiss Albin saját kérelmükre Pécsre helyezték át. A megüresedett három tanszéket *Károly Ignác* és dr. *Polgár Iván* rendes tanárokkal Pécsről, továbbá *Bándy Boldizsár* helyettes tanárt a budapesti egyetemről, töltötte be a zirci apát. *Békei Vilmos* pécsi tanár Szent-Gothárdra disponálatot házzondoknak. *Károly Ignác* tanár felolvasásaival előnyösen ismert a pécsi közönség előtt s így társadalmi tevékenységére itt is joggal számíthatunk. *Oththonos ű* a festészetben is, mint amateur-festő, sőt neve írói körökben sem ismeretlen.

— **Az uhlánusok ünnepe.** Mint már megirtuk, ma van 43 esztendeje annak a véres ütközetnek, melyet az osztrák sereg az egyesült francia és olasz csapatokkal vívott 1859-ben az északolaszországi *Szolferinó* mellett. Hét év múlva 1866-ban ismét szembeszállott a két hadsereg egymással *Custozánál*, mikor az osztrákok *Albrecht* főherceg vezetése mellett fényesen torolták meg a solferinói vereséget. A 12. uhlánus ezred katonái mindkét helyen vitézül küzdöttek s ezért az ezred kiténtetésben is részesült.

Azóta e nap az uhlánus ezrednek valóságos ünnepe, a melyet büszke önérettel s az elhűnyt bajtársak iránti kegyelettel ünnepel az ezred minden katonája s az örömműnyben részvesz a város közönsége is. Az ünnepi hangulat ma már a kora reggeli órákban észrevehető volt a kaszárnya minden zugában. 9 óra előtt a legényesség a tiszútkarral együtt teljes szolgálati díszben vonult a lombsátorból készült tábori kápolna elé, a hova egy díszszázad löhátoson vonult ki. Pont 9 órakor *Kudalka Gellért* szent Ferenc-rendű atya, katonai lelkes misét mondott, melyen az ezred tisztikarán kívül *Bihar* altábornagy a honvédtiszútkarral, *Hauense* őrnagy a 69. gyalogezred tisztikarával s a helyőrség többi tisztjeivel megjelent. Ott volt *Fidák* báró főispán, *Huszár* alispán, *Havranek* polgármester s még számosan. Kiválóan emelte az ünnep fényét dr. *Városvy Gyula* megyés püspök úr Ó Méltósága jelenléte,

a mivel ismét határtalan szeretetéről s mindenre kiterjedő atyai gondoskodásáról tett újabb tanubizonyosságot.

Szent mise után, mialatt a honvédeknek egyházi énekeket játszott s a *Grotlerjahn* őrnagy vezénylete alatt kivonult díszszázad kétszer dísztüzet adott, *Oreskovic* Vilmos főhadnagy hatásos beszédben ismertette a nap jelentőségét, melynek emlékére *Malic* Henrich ezredes kiosztotta az alapítványi jutalmakat, és pedig a következő ki-tüntetett altisztek kapták: Novák Antal, Jakovic Péter, Kokaj Rudolf, Mlinar István, Horváth Ferenc, Kellner Lőrinc, Sjeverac István Kaklik István, Gyurinski György őrmesterek; Mihajlovic Dániel Kovacic Tamás szakaszvezetők és Krizanovic Ferenc közkatona.

— **Kinevezés a miniszteriumban.** Dr. *Klébelsberg* Kunó gróf miniszteri fogalmazót, ki meggyenk gyermeke s iskoláit a helybeli r. kath. főgimnáziumban végezte, a ministerelnök ministeri segédtitkárrá léptette elő.

— **Honvédeink vasárnapja.** Most, midőn a németek katalmas császára, ki egy világbirodalom minden dicsőségét élvezi, oda teszi a dicsőséget a kereszt tövéhez, s azt kívánja, hogy népe, egész birodalma, vitéz *hadsevege* is ott keresse és találja meg; most, a midőn az avult rendszerek, szemmáladozó társadalmak középette ismét megragadja a keresztet egyik hatalmas ura a világnak s felmutatja a kapkodó, megzavart népek: e jelben fogtok győzni! Most, e világraszóló riadó elhangzásakor történnek gyors egymásutánban a helyben állomásozó honvédségnél oly dolgok, melyek egy cseppet sem alkalmasak arra, hogy bennök a kereszt tisztelbentartását láthatnók. Tegnap és ma a helyben állomásozó két honvéd zászlóalj éles töltnyekkel harczerű lögyakorlatot végez Zámolyon. Es erre a lögyakorlatra az egyik zászlóalj legénysége a vásáros közönség legnagyobb csodálkozása mellett már *vasárnap* tábori felszereléseit vonult Zámolyra. Ugyancsak tudomásunk van arról, hogy jövő *vasárnap* vagyis *Péter és Pál ünnepe* honvédségünk elvonul városunkból, hogy Veszprémben az ottani két zászlóaljval egyesítve ezredgyakorlatait végezze. Nem tudjuk, hogy miért *volt* szükség és miért *lesz* szükség a *vasárnap* menetelésre, jóleső örömmel hallottuk azonban, hogy *illetékes helyen kérdést intéznek ez ügyben az ország honvédelmi miniszteréhez*, mert dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferenc József *róm. kath. felkent és apostoli király*; mert koronája, melynek legfőbb ékessége a *kereszt*, szent; mert a koronázási jelvények lényeges része a *kereszt*. Mi megilletődéssel látjuk e dolgokat, mert Magyarország keresztény ország; mert a honvédség 98 százaléka keresztény; mert a katonai kötelezettségüket teljesítő fiúk a mi fiaink, a mi testvéreink, a keresztény Magyarország polgárai. Engedelmeskedni tartoznak ugyan, de nem rabigában görnyedő martalócok, a kiknek vallási meggyőződését akkor akasztják szegre, a mikor bárkinnek jólesik. Ha felsőbb érdekek, ha a haza veszélye kívánják; ha csaták zajában válik szükségessé a vasárnapnak ilyenén sutba dobása, azt észszerű okok támogatják. De hogy békés viszonyok között miért *kell* egy *lögyakorlatra*, egy minden nagyobb stratégiai kombinációt nélkülöző *ezredgyakorlatra* éppen *vasárnap* vagyis nemcsak hitelvilég, de hazánk törvényei alapján is az Istennek szentelt napon *utnak indulni*: erre kíváncsian várjuk a választ a ténykedésért az ország színe előtt felolós *honvédelmi miniszter*ől.

Vizteleki bonyodalom. Kényesebb, nemes, uri jellemet közelebről érintő ügy alig foglalkoztatta a közvéleményt, mint a most már csunyan fejlődő Vizteleki-ügy. Hogy dr. Palánszky Miklós tévedett, azt ő maga sem tagadta s szó nélkül vette alá magát illetékes felsőbb hatósága ítéletének. Ha dr. Vizteleki Frigyes, nem a besugó szerepére vállalkozik, hanem nyíltan, férfias önérettel, a diplomás uriember, az orvos egyenes lelkiismeretével lép fel tévedő kartársával szemben: eljárása tisztelettel érdemelne s a közönség részéről joggal számíthatna hállára, elismerésre. Így azonban a társadalom minden osztálya tartózkodó magatartással közeledhetik feléje, mert senki sem tudhatja, az orvosból, a jóbaráttól, a hivatalársból, a kollegából mikor lesz titkos

ellenfél, a ki önös céljának elérésében még a titkos nyomozástól sem riad vissza. Dr. Vizteleki orvos bizonyára érzi helytelen cselekményének nyomozástól súlyát s vajha a kérelmek utjáról ne tévedt volna a tagadás mezejére, mely számára virágot nem, csak keserű tövist szerezhet.

Vizteleki uram, ön nagyon nagy hangon beszél, nagyon fűvállról fitymálja azokat, a kiket kényszerített ellenfelekké lenni, pedig a ki szereti a veszélyt, az elvész abban.

Mi nem utazunk szenzációban s azért még mindig nem teszünk említést azokról a dolgokról, a melyek egy cseppet sem alkalmasak Vizteleki doktor tekintélyének emelésére. Mi csak annyit említettünk meg, hogy dr. Vizteleki Frigyes járásorvos kézhez kapván az Orvosszövetség által inkriminált konkrét esetek ügyiratait, *ön maga ellen fegyelmi vizsgálatot kért*, az alispán ezt még tegnap el is rendelte s a vizsgálat vezetésével *Szűts* Artur főjegyzőt bízta meg.

Ebben az ügyben ma vettük a következő levelet:

Tekintetes Szerkesztőség!

Mint a székesfehérvári orvosi kar értekezeteinek állandó elnöke, a következők szives közlését kérem.

A Vizteleki-féle ügyben a helybeli orvosi kar nem volt még aláírva, midőn kézhez kaptuk, csupán tervezet volt, azonban Dr. Spáth úgy nyújtotta be, hogy az orvosi kar jóváhagyása esetén Dr. Vizteleki alá fogja írni azt. Az orvosi kar ennél jobban megfogalmazott, beismert nyilatkozatot küldött el szintén tervezetben Dr. Spáth által Dr. Viztelekinek, ennek aláírása azonban, ugy tudom, nem történt meg.

Nagyon természetes, hogy ez a nyilatkozat nem volt még aláírva, midőn kézhez kaptuk, csupán tervezet volt, azonban Dr. Spáth úgy nyújtotta be, hogy az orvosi kar jóváhagyása esetén Dr. Vizteleki alá fogja írni azt. Az orvosi kar ennél jobban megfogalmazott, beismert nyilatkozatot küldött el szintén tervezetben Dr. Spáth által Dr. Viztelekinek, ennek aláírása azonban, ugy tudom, nem történt meg.

Igy áll a dolog, nem pedig úgy, miként azt Dr. Vizteleki a „Székesfehérvár”-ban elmondja. Ezen egész ügyben nem néhány orvos jár el, hiszen az alispán ur elé beterjesztett beadványt tizenhét orvos írta alá. Az orvosi kar nem rágalmazott, hanem valót mondott, midőn a hozzá beküldött és jóváhagyását kérő nyilatkozatot közölte azon formában, tehát aláírás nélkül, mint ahogy azt Dr. Spáth bemutatta. Becsületszót senki sem adott, csupán annyit ígértünk meg, hogy a dolgot kiméletből nem fogjuk nyilvánosságra hozni, hanem az aláírandó nyilatkozatot irattárunkban megőrizzük. A „Székesfehérvár”-ban megjelent támadó cikk azonban szükségessé tette a közlést.

Kijelentem végül, hogy ebben az ügyben bármily támadásra sem én, sem pedig az elnökségem alatt álló orvosi kar többé felelni nem fogunk.

Székesfehérvár, 1902. június 23.

az orvszertekezlet elnöke:

Dr. *Fanta Adolf*.

— **Közönetnyilvánítás** Mindazon jó barátok és ismerősök, kik felejtethetetlen Juliskánk temetésén megjelentek, fogataikat rendelkezésünkre bocsátották és részvételükkel nagy fájdalmunkat enyhíteni parkodtak, fogadják ez uton hálás közönetünk kifejezését, *Hérits Ferenc és uje*.

— **A középiakolák tornavizsgálója.** Az apró Herkules jelöltek vidám csoportozata gyönyörködtetett bennünket szombat délután, a helybeli középiakolák tornavizsgálóján. Látszott a szemükből, mily erőseknek, ügyeseknek érzik magukat és aránylag méltán, mert a csinos produkciók, a komoly számba menő versenyek csakugyan arról tettek bizonyosságot, hogy szakavatott vezetés mellett gyorsan fejlődnek a gyengéik, megacéloznak az elpuhult izmok. Sir a lelkiünk, ha a mai ifju generációra tekintünk; az a kis vatta, az a vasalt nadrág, a leányos sarku cipő, meg a kamásli, ezze! kész a mai ifju, akit széltől-fagytól ezerféle Jäger-ing, meg a jó ég tudja hány övszer védelmez, mert kényesebb a melegágyi csemeténél. Alig-alig akad köztük egy kettő, aki

nek domború melle, erős karjai vannak. Pedig alig lehetett kor, a melyben nagyobb szükség lett volna az erős, edzett fizikumra, mint mostanság. No meg esztetikailag is szép dolog egy testileg is szépen kifejelett embert látni; ilyennek kellene valamennyiünknek lennünk, akkor majd a szellemi életnek, az erkölcsi életnek nem lennének olyan nevétségesen ferde kinövészei. Ugy-e kedves fiúk, ragyogott a szemetek, mikor Vörösmarty úr, a tornatanártok, az igazgató úr kérésére olyan hatalmas testi erőről tanuszkodó produkciókat mutatott! Ti is lehettek ám szépek, erősek, csak tornászatok szorgalmasan és valahogy el ne puhuljatok, mert a testi kényelem nemcsak elsatnyítja vagy fölhájlaja, de el is pusztítja az embert.

A versenyek eredményét a következőkben adjuk:

Mászás:

- I. o. Kuti József realisk. tan.
- II. o. Salamon Károly realisk. tan.
- III. o. (holt verseny) Malovecz Ferenc gimn. és Knittelhoffer Antal realisk. tan.
- IV. o. Zalka Lajos realisk. tan.
- V. o. Röllich Ferenc realisk. tan.
- VI. o. Gyurkovits József gimn. tan.
- VII. o. Gyenei Lajos realisk. tan.

Súlydobás:

- VI. o. Serák József 8'60 és Paulovits Béla gimn. tanulók 6.60 méterrel.
- VII. o. Varhanek Ferenc 9.05 és Sokett Ödön gimn. tanulók 9.35 méterrel.

A *kötélhuzás* a két középiskola III. és IV. o. tanuló között volt s mindkét esetben a realiskolai csapat győzött. A nyertes tanulók érem, pénz, illetőleg diszoklevél és könyvjutalomban részesülnek.

Egy-két megjegyzést azonban kötelességünk hozzáfűzni a tornaversenyhez. A gimnázisták győzelme meg volt nehezítve az által, hogy a mászásnál egy görbe és lityegő póznát kaptak, a mely a mászót folytonosan akadályozta. A gimnázisták csak pénteken tudták meg, hogy futás helyett mászni fognak. Végül okvetlen szükséges, hogy nem érdekel, pártatlan zsűri legyen a növendékek bírása s akkor nem lesz többé az a nagy elégedetlenség egy a közönség, mint a diákok részéről és nem fog megtörténni az, a mit föfüllel hallottunk, hogy a főgimnázium tanári kara nem vette tudomásul a versenynek dr. Kuti József által kihirdetett eredményét.

— **A székesfehérvári felső kereskedelmi iskola** javára rendezendő mulatságra az előkészületek lázasan folynak. A színház felső termében, valamint az akadémia egyik tantermében a helybeli mérnökök és technikusok nagy része részben munkálkodik a reklám plakátok és feliratok megfestésén és rajzolásán, valamint az iskolai falai viszhangzanak a különböző ének és zenekarok próbáitól. A rendező bizottság a mai naptól kezdve állandó permanenclában van, miéért is az elnökség ez uton értesíti a rendezőség minden egyes tagját, hogy a mulatság dolgában délutánonként 2—4 óráig a felső kereskedelmi iskolában, esténként 8—10 óráig a Magyar királyi kávéház helyiségében lehet a vezetőséggel érintkezni. Ezen mulatságra kiadandó teljes műsor egy diszes könyvecske lesz, melybe alkalmi hirdetéseket egy helybeli, mint vidéki cégektől legkésőbb f. hó 26-ig elfogad *Lukács* László (kölcsonös népségélyző egylet).

— **Betörés eredmény nélkül.** Vasárnap virradóra a Pinkász Zsigmond és fia cég nádorutcai üzletét feltörték. A várkör-ut felőli kirakat lakatját lefeszítették, a vasajtón, majd a kirakat üveg benyomása után az ablakon az üzlet iroda helyiségébe hatoltak, felfeszítették a kézipénztárt, később a vas irasztal és Wertheim-szekrény felszerelésén fáradoztak, de eredménytelenül. Végre is meg kellett elégedniök 3 korona értékű okmánybélyeggel s a vakok perselyében levő néhány hatossal, mert valószínűleg munkájukat megzavartatván kénytelenek voltak menekülni.

— **Érettségi vizsga.** A helybeli Kereskedelmi felső iskolában f. hó 19 és 20-án tartott meg a szóbeli érettségi vizsga dr. Kövesligethy Radó egyetemi tanár elnökelete alatt, ki mellet mind társelnök Fritz Péter a budapesti Kereskedelmi és iparkamara titkára szerepelt. Az érettségi vizsga

eredménye: Jelesen érettek: Drechsler Miksa, Kemény Pál és Keresztes Ferenc; jól érettek: Heisler Ferenc, Rosenberg Móric és Stárk Izidor; érettek: Falvay Sándor, Gruss Sám, Havranek János, Klein Géza, Kovács Béla, Modor Aladár, Stecznyia Lajos, Szemes Béla, és Székely Géza. Erettségire jelentkezett 20, ebből 7-et visszavettek pótvizsgára. Ugyancsak a nevezett elnökök vezetése alatt tartott meg f. hó 21-én a Felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos Női kereskedelmi szaktanfolyam vizsgája, mikor is a következők nyertek képesítést: Berger Ilonka, Braun Iduska, Fischer Magduska, Halmay Emike, Horváth Elvira, Horváth Erzsike, Káplán Mariska, Márkus Erzsike, Novák Katica, Schlesinger Dóra, Schön Irénke, Stern Lujza, Strauss Margit, Szebelhyi Annuska és Tóth Valéria.

— **Az igazságügyi palota árnyékából.** Ily cím alatt tettük meg megjegyzéseinket azokról a botrányos építési hibákról, a melyek az új igazságügyi palotánál minden esztétikai izlés és minden építészeti tudás rovására történtek és történnek. A „Székesfehérvár”, a mely minden lében kanál és mindenbe bele szokta az orrát útni, nagy handabandázást cselekszik, a miért mi ezt megtenni merészeltük. Ha még keresztény lenne a Káldor és Bernstein-cég, talán még megkegyelmeznék nekünk, de mivel az érdeműs cég tagjai születési hibában leledzenek, nekünk ront és nagyúri grandezzaival odavágja, hogy mi még az épületet is felekezeti szempontból bíráljuk meg. Ha megcáfolta volna állításainkat, és kimutatta volna, hogy azok az oszlopok egyenesen állanak és az épület lábazatánál nem kötszer nélkül építették oda azt a másfél deciméter falat, nem szólnánk semmit. De bizonyítás helyett a felekezetieskedés vadjálat dobálóját. Vajjon nem mondhatók-e mi sokkal jogosultabban? Miért akarja valakinek a hibáit és bűneit letagadni, ha az zsidó; miért akar valakit bekenni a zsidó kedvéért, ha az keresztény; s egyáltalán egy évi itteni pályáján keresztül miért vett és vesz pártfogása alá minden alkalommal minden veszett ügyet, ha az zsidóakra nézve kellemetlen? Ott volt a Wiener Ilona-ügy egy esztendővel ezelőtt. Mennyi ostobaságot összehalmozott annak a szerencsétlen leánynak a megmentésére, a míg a bebizonnyult tények le nem bunkózták. Ott volt a rácalmási Günsberg-eset. Valósággal fölfalni akart minden keresztényt, csakúgy dobálózott a gyilkosokkal, mert Günsberg úr születési hibában leledzett. Itt volt nemrég az a buta Strassmann-hecc, a melyért azonban Kégl főhadnagy el is rántotta a nótáját. Itt a Vizeleki-ügy, a melynél szerencsétlenebb ügy mellett még nem kertelek egyhamar többet és nem kentek több idegen piszkot másra. És végül itt van az igazságügyi palota kérdése, melyet ismét csak azért akar agyontárogatni, mert a Bernstein és Káldor-cég zsidó.

Mikor az a cég rútol kinullázta a fejevári iparosokat az alvállalkozásoknál, nem szót egy szót sem; mikor a sztrájk alkalmával száz és száz nyomorult ember filléreiről volt szó, nem a zsarolókat, hanem a sztrájkolókat szidta; végül most, mikor mindenki beismeri, a kinek szemei vannak, hogy itt építési baklövésről vagy tudatlanságról van szó, ismét prókáto, oszkodik, mert Bernstein zsidóról van szó. Ezer és ezer munkás, képzett építészek ügye, azok nagy seregme esetén schmarn volt neki, szót sem érdemeltek, pedig egy szegény kis holt gyerek miatt tintatengert tudott kiönteni.

Nem tetszik látni, hogy kilóg a lóláb? A filozofia, a zsidónyaló lólába? a ki — mert a zsidók egzisztenciát biztosítanak számára — minden szemérmetlen támadásra kész az érdekükben.

Igenis támadtuk a korrupciót s nemcsak a keresztényekben, hanem a zsidókban is. És támadni fogjuk ezután is. És mivel a zsidók mérhetlenül nagyobb számban terjesztői az erkölcsi és anyagi korrupciónak, mint a keresztények s mivel keresztény magyar népünk anyagi és erkölcsi egzisztenciáját látjuk általuk veszélyeztetve, fel fogunk szólalni ezután is. Lesz rá bátorságunk, ha másnak nincs. A mint megbecsüljük a becsületet zsidó — ép úgy üldözni fogjuk a bűneiket.

Olyan emberek pedig, mint ő fényessége, még nem szorítottak bennünket a sarokba eddig

sem s nem fogják azt megtenni a jövőben sem.

— A közölt hír többi részére nézve megvárjuk még a tudósítás beklődőjének felvilágosítását.

— **Vásári hitbörök.** A most lefolyt országos vásár forgalma általában véve kedvezőnek mondható. — Első helyen a marhavásár említhető, a mennyiben a forgalmi szám a kétezret jóval túlhaladja. A lóvásárra nyomasztólag hatott az osztrák lókitvelti tilalom s az árak szokatlan esését is ez magyarázza meg. Az eladás 1700-ra tehető. A kirakodó vásár a fentiekhez képest nagyon rossz volt. Iparosaink szinte a kiadásait is alig fedezhették a bevételből, a mi nagy pénziári bizonyítéka. Kizárólag a mezőgazdasági eszközök voltak kerestettek, a mi így aratás előtt valóságos szecsoncikk. Egyébként a vásár elé népesnek mondható s a doberói s cintányérral reklámozó komédiások ez alkalommal sem hiányoztak.

Sajnos, ez a vásár sem mulhatott el balcsent nélkül s ezt sokan a vásártér rendezetlenségével iparkodnak megmagyarázni. Igaz ugyan, hogy szívesen láttuk volna ez alkalommal már teljesen rendezett állapotban vásárterünket, mégis kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a multhoz képest már a jelen helyzet is haladást mutat s bármennyi kívánni valót hagy is maga után, a jóindulatu törekvés meg nem tagadható. A balcsentek inkább az illető egyének vigyázatlanságában, mint a fenti körülményben lelik magyarázatukat. Az egyik áldozat Huszár József nagydoroghi (Tolnamegye) lakos, a kit vasárnap egy ló a bal szeme felett rúgott meg. Az első segélynyújtás után a Szent-György kórházba szállították az eszméletlen állapotban levő embert, a kinek állapota aggasztó, mert valószínűleg agyrázkódást szenvedett. — A másik baleset Kis Imre felső-iregi (Tolnam.) földmivest érte. Kiss sorbalkás fejfel a saját lovai közé bukkott s ezek megijedtek és keresztül gázoltak gazdájukon. A Szent-György kórházba vétett ápolás alá. — Verekedés nélkül sem mulhatik el a vásár, mert a fejevári bicika mindig hires fegyver marad. Tegnap ugyanis Toma Károly Széchenyi-utcai vendéglőjében Pereszli Ferenc és Mikulka Ferenc morvaországi illetőségű miskarolók borozgattak. Már jól túlvoltak a negyven cseppen, midőn néhány vidéki legénynyel elkezdtek kötődni s addig féktelenkedtek, míg bicshabarcra került a dolog. Mikulka több sebből vérezve került a Szent-György kórházba.

— **A magyar közélet 1790-től — 1848-ig.** Irta Dr. Kerekes Lajos. Azon művek közé tartozik ez a könyv, a minők ma mindig ritkábban jönnek napvilágra: szerény, elvonult, komoly munka és tanulmány eredménye, a melyre a statisztika szerint, azt hiszem, esik vagy három tucat értéketlen szecessziós karcolatok, versikék gyűjteménye. Dr. Kerekes könyvének eszébe jut az embernek Macaulai híres distinciója a könyvekről, hogy „nemely könyvet csak meg kell izelni, másokat le kell nyelni és csak keveset kell megrágni és megemésztetni.” Ez a hatvan oldalas mű az utóbbiak közé tartozik. Mindjárt elején megkapó a nagy nép- és kulturmozgalmaknak a nyugati híres korrajzok tollára emlékeztető ügyességgel való festése, egyes korok közszellemének, az abban uralkodó ellentétek és változatoknak erős történeti tudásra valló magyarázata, tarkítva igen találó trópusokkal, ritka, de igen odavágó idézetekkel. 1790-ig a szomorú, úgyszólván hiányzó közéletnek, 1825-ig a lassu és változó politikai és kulturfejlődésünknek leírása igen szépen folyik Kerekes munkájában, 1825 után megpezdül a nemzeti közélet. Megcsillan mindenütt az író széles történeti, irodalmi és közjogi ismerete. Úgyes párhuzamok következnek hazánk viszonyai és a fejlett nyugati viszonyok, az általános európai szabadság-mozgalmak között. A történet-bölcséleti fonál azonban, ironikusan a „személyiség önérzete,” végig kiérezhető a munkából és a nagy idők, melyben „Vörösmarty visszahódította a nemzet multját, gróf Széchenyi István kitzette jövőjét,” mely szülte Kossuthot, Petőfit és az 1848-át, igazi ügyesrettel, hűvel írja le Kerekes, úgy hogy az olvasó a nemzeti büszkeségtől kipirult arccal teszi le a könyvet.

Az izlésesen kiállított jeles munka Klöckner József könyvkereskedésében kapható. Ára 60 fill.

— **Tarka színpad.** Erélyes hangon tiltakozunk lapunk legutóbbi számában annak a durva, szemérmetlen támadásnak megismétlése ellen, melyet egy pénzéhes társaság intézett közönségünk erkölcsi érzéke, jóízése ellen akkor, midőn becsületelenséget, közönséges disznóságot vitt a színpadra, hogy édes szavu pirulákban adja be azt a lélekölő mérget, melyet eddig csak ötödrangú nyilvános helyeken volt módjában élvezni azoknak, a kik teljes erkölcsi süllyedésükben már az ilyen dolgoktól sem undorodhattak. Már az első előadás folyamán szívesen hallottuk volna a köz-erkölcsiség hivatalból kirendelt önének, a rendőrségnek erélyesen tiltakozó szavát és ha nem is történt meg, hinni még sem mertük, hogy a nyilvánosság ily előkelő helyén még egyszer megvesszőzik az erényt, a minden ember lelkében természetszerűleg élő szemérméletet. És mégis vasárnap este a közönség ismét megbotránkozhatott a rendőrség melyen hallgató asszisztenciája mellett. És ez az, a mit most már szó nélkül hagynunk nem lehet, nem szabad. Ugy tudjuk, hogy Reé István rendőrfőkapitány az első esti program egy számának kihagyását elrendelte s ennek dacára néhány, önmagával még teljesen aligha rendelkező fiatal ur „közkívánatára” ismét a publikum elé került az a disznóság, melyet még a rendőrség is jónak látott betiltani s nem volt elég bátorsága ott a tiltó rendelkezést érvényre szerezni. Meg kell jegyeznünk ugyanis, hogy a főkapitányi tilalom megszegését a színházban üf s szolgálatot teljesítő rendőrtisztviselő mosolygva, tétlenül hallgatta végig. Mi nagyon szépen köszönjük az ilyen rendőri intézkedést, mert az ugyan most már vajmi csekélyt változtat a dologon, ha a főkapitány ur kegyes lesz Rudnyánszky Gyula és Zoltán Jenő főkolompokokat közzsemérem eleni kihágásban vétésnek kimondani s ezért 10 korona pénzbüntetésben marasztalni. Szétkergetni az ilyen garasos társaságot, ez az egyedüli módja a javításnak.

— **Konfiskálva.** Jelenik meg Budapesten hetenként egy telenyomatott papiros, amelyik egész nyugodtan újságnak nevezi ki magát. Szemérmeszedett aljasságokkal van teli, amik félbemaradt író emberek perverz agyának a szüleményei; még a francia cochoonériák szellemes szösszsa sincs meg náluk, ami mégis legalább a művészet magát adná meg boldogtalan írásainak, egyszerű, durva csiklandozásai ezek az emberi állatnak, olyanok, amik elébe egy józú, de piszkos háziállat nevét szokták jelzőképpen illeszteni. És most végre észrevette a belügyminiszter ennek a papirosnak végzetesen rontó hatását, kiltította a kirakatokból, a mit a nevezett „újság” nagy gaudiummal fogad és igyekszik reklámot csinálni magának belőle. Ismeri az embereket és utolsó száma szellemesen gunyolódik a konfiskálás fellett. És városunkan akadt trafikos, a ki ilyesfélét rakott ki az üvegajtó mögé, szembeötölő helyre:

Belügyminiszteri rendelet folytlán

tilos

a Magyar figaró példányait a kirakalba tenni.

De itt kapható!

Tessék megvenni!

És lehet, hogy ez a reklám csakugyan beüt, de mi őszintén kívánjuk, hogy az a humor, amelyet a nevezett „újság” a kerepesi-uti külső kávéházakból vesz kölcsön és amelylyel most ki akarná figurálni azt a rendeletet, olyan humor legyen, amit enyhén — delikvens humorának neveznek. Persze sok benne a napkeleti élelmesség is, a mi azonban ellenkezik a rendelet intenciójával, — a reklámozás lévén tiltva — épen ezért kénytelenek vagyunk a rendőrség figyelmébe ajánlani.

— **A „H” betűs vevő.** Tóth József helybeli, homokosri lakos végtelenül ügyügy ember lehet, csakis így történhetett meg vele az alábbi vásári komédia. Egy jöképű falusi úr kezdett alkudni a fekete tehenére, meg is egyeztek 39 forintban, mire az idegen, a ki „H” jegyű vevőként szerepelt, 10 ft. foglalót adott. Tóth két tinó mellé kötötte a tehenét, várta a vevőt, de nem jött. Alig lépett azonban el a tehenétől egy negyedóra, hiába kereste aztán, eltűnt a tehené „H” úrral együtt. Tóth most kétségbeesve siratja a riskát, illetve az elveszett 29 ftot.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1902. Május 1-től 1902. Október 1-ig. —

Budapest	Székesfehérvár	Nagy-Kanizsa
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.22 este
Gy. v. 8.00 regg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.
Sz. v. 8.50 regg.	9.00 d. e.	9.26 d. e.
Sz. v. 9.55 este	11.58 este	12.08 este
Sz. v. 6.00 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.
Sz. v. 9.25 d. u.	6.45 d. u.	6.50 d. u.
Sz. v. 6.50 regg.	7.17 d. e.	7.22 d. e.
Sz. v. 4.15 d. u.	6.05 este****)	

*) Csak N.-Kanizsáig közlekedik.
 **) Ezen vonat csak a f. év Jun. 20-tól szept. 10-ig naponta Bpest-ről B.-Bat.-Gyúrgyig, B.-Bat.-Gyúrgytől Kanizsáig csak vasár- és ünneppanap közlekedik.
 ***) Jul. 1-től auguszt. 31-ig közlekedik, kizárólag B.-Bat.-Gyúrgyig.
 ****) Kizárólag csak Bpest-ről Székesfehérvárig közlekedik.

Pragerhof	Székesfehérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Gy. v. 3.30 éjjel	8.27 d. e.	8.35 d. e.
Gy. v. 2.25 d. u.	7.52 este	8.00 este
Sz. v. 8.06 d. e.	6.09 d. u.	6.19 d. u.
Sz. v. 8.25 este	4.23 regg.	4.31 regg.
Sz. v. 9.30 d. e.	1.58 d. u.	2.4 d. u.
Sz. v. 4.20 regg.	7.46 regg.	7.56 regg.
Sz. v. 6.50 d. u.	9.45 este	9.51 este
Sz. v.	6.25 regg.	6.30 regg.

*) Naponta Kanizsától Bpestig.
 **) Junius 20-tól szeptember 10-ig B.-Bat.-Gyúrgytől Bpestig vasár- és ünneppanapokon egész Kanizsától Bpestig.
 ***) Julius 1-től auguszt. 31-ig kizárólag B.-Bat.-Gyúrgytől Bpestig.
 ****) Naponta Székesfehérvártól Bpestig.

Komárom	Székesfehérvár
indul	érkezik
érkezik	indul
Sz. v. 3.30 regg.	6.15 regg.
Sz. v. 12.14 d. u.	2.27 d. u.
V. v. 6.20 este	11.09 éjjel.

Székesfehérvár	Komárom
indul	érkezik
érkezik	indul
Sz. v. 6.26 regg.	8.46 regg.
V. v. 9.50 d. e.	2.27 d. u.
Sz. v. 9.32 este	12.32 éjjel.

Székesfehérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
Sz. v. 4.29 regg.	7.51 d. e.	V. v. 4.59 regg.	6.10 regg.
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	Sz. v. 7.11 regg.	8.22 regg.
V. v. 12.25 d. u.	2.02 d. u.	Sz. v. 4.59 d. u.	6.04 este
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel		10.09 este*)

*) Nyáron Junius 1-től szeptom. 15-ig csütörtök, vasár- és ünneppanap.

Székesfehérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
V. v. 9.10 regg.	7.39 regg.	8.03 d. u.
V. v. 4.06 d. u.	7.30 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfehérvár
indul	indul	érkezik
érkezik	érkezik	indul
V. v. 2.00 éjjel	6.36 regg.	7.39 regg.
V. v. 1.19 d. u.	6.11 este	7.30 este

Székesfehérvár	Bicske	Bicske	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.36 regg.	12.09 regg.	5.51 regg.	8.17 regg.
V. v. 9.55 d. u.	5.44 d. u.	6.24 este	8.42 este.

Székesfehérvár	Sárbogárd	Sárbogárd	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
V. v. 9.22 regg.	10.56 d. e.	6.34 regg.	8.12 regg.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.	1.00 d. u.	2.37 d. u.

TÖGL és SZLANYINKA

Sz.-Fejérvár, Szt.-Imre-utca 1. sz.

Ajánljuk dúsán felszerelt raktárunkat a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből, ugyszintén elegáns és divatos szabású öltönyök elkészítését a lehető legmérsékeltőbb árak mellett.

Tisztelettel
TÖGL és SZLANYINKA.

* | | *

Számmer Kálmán

— könyvnyomdájában —

Sz.-Fehérvár, Kossuth-u. 11. sz.

mindennemű könyvnyomdai munkák gyorsan és jutányos áron készítettnek el.

* | | *

Hirdetések

a „Fejérmegyei Napló”

részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban

Szent-István-tér 1.

715/vg. 902. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bir. végrehajtó az 1881. évi 60. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. keresk. és váltótörvényszék 117523/1901. sz. végzése következtében Salcher és Richter budapesti bejelentett kereskedő cég javára özv. *Herczeg Ignácné székesfejérvári lakos ellen* 1050 kor. követelés és jár. erejéig Székesfejérvárott 1902. január 21-ik napján fogatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt, illetve ugyanezen követelés biztosítására Herczeg Elemér és Herczeg Hugó székesfejérvári lakosok ellen az 1901. V. I. 866/2. számú végrehajtási jegyzőkönyvben 1901. november 26-án lefoglalt és 1693 koronára becsült butorok stb. tárgyak, özv. Herczeg Ignácné kérelmére és pedig valamennyi végrehajtató javára nyilvános árverés utján eladotnak. Mely árverésnek a székesfejérvári kir. járásbíróság 1901. évi V. I. 895/4 sz. végzése folytán, Székesfejérvárott, Várkapu-utca 2. sz. a. házában leendő eszközlésére határidőtül 1902. évi július hó 21-ik napjának d. e. 8 órája kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingók ezen árverésen az 1881 évi 60. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében keszpenz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Székesfejérvár, 1902. június 21-én,

(P. H.)

Havas Sándor,
 kir. bir. végrehajtó,
 Buda-út 17. sz.

Borsalinó olasz puha kalapok, valódi angol kemény kalapok egyedüli raktára.

KNAZOVITZKY BÉLA Székesfejérvár.

* * * * kalap-, cipő-, uri- és női divat raktára. * * * *

Feltűnést keltő könnyűségű saion újdonságok nyulszőr-, gyapjú-, szalma-, palma-, szövet-, vászon-, férfi-, fiú- és lány

kalapokban és sapkákban.

— Színes francia batist ingek darabja 4 korona.

Különlegesség Tourista ingek, övek és mellényekben.

Rövid batist lábravalók.

Férfi és női fürdő costumök, köpenyek és sapkák.

Sport és torna cikkek, trikók, szweatterek és dressek.

Varrott talpu könnyű finom vászon cipők párja 2 korona.

Minden cikkben nagy választék!

Olcsó árak! ➡ ➡ Pontos kiszolgálás!